
Pædagogisk læreplan for Børnehuset Nansensgade 2019



Højreklik her og vælg Skift billede for at indsætte billede eller logo

Velkommen til Børnehuset Nansensgade

Vi er en integreret institution med børn i alderen 0 til 6 år og er normeret til 72 vuggestuebørn og 102 børnehavebørn. Børnene er opdelt i vuggestue og børnehavegrupper og fordelt i 11 grupper på 4 etager i vores store skønne hus.

Vi vægter det nære i det store.

Børnehuset Nansensgade er en kommunal integreret daginstitution i Københavns Kommune. Vi er underlagt Dagtilbudsloven, herunder læreplaner og Københavns Kommunes rammer og målsætninger for dagtilbud. Børnehuset har tillige sin egen formålsparagraf, som lyder;

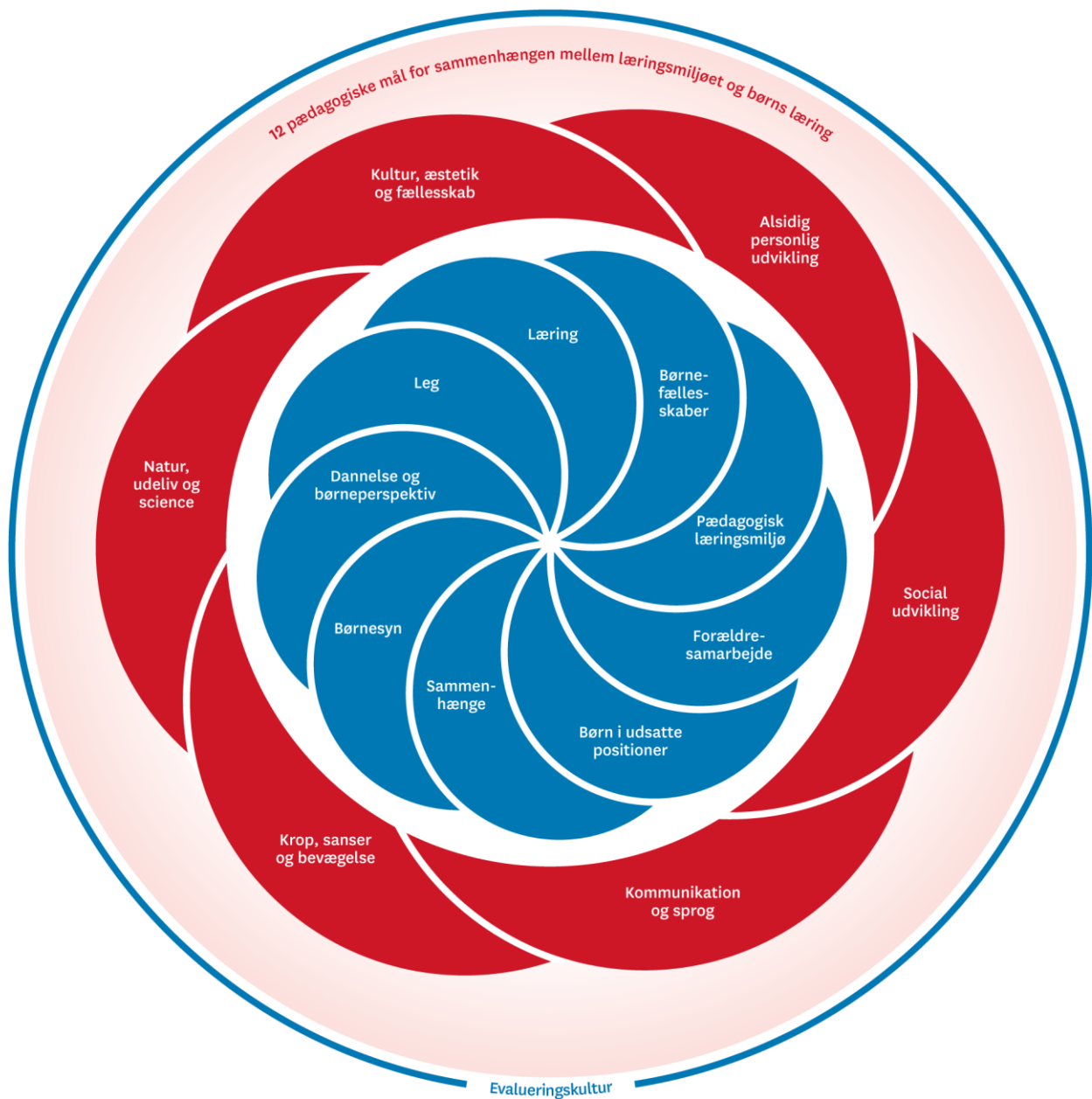
§ 1. Formål

Børnehusets formål er at tilbyde dagpasning for børn i alderen 0 til 5 år jfr. dagtilbudsloven.

Formålet er endvidere:

- I tæt samarbejde mellem personale og forældre, at skabe et trygt miljø for børnene, indenfor de af kommunens givne politiske og økonomiske rammer.
- At børnene bliver præsenteret for varieret, sund kost og gøres aktive i tilegnelse af sociale og kulturelle normer for måltidet.
- At skabe rum for børnenes interesser og behov, og muligheder for at udforske køn og kønsroller, der understøtter en mangfoldig kønsopfattelse.
- At skabe rum for udvikling af venskaber og sociale relationer også på tværs af alder og køn.
- At lære børnene om hygiejne, miljø og sundhed. Og skabe rum for og glæde ved bevægelse og fysiske aktivitet, ude som inde.
- At skabe gode overgange mellem vuggestue og børnehave, og mellem børnehave og skole.
- At bevare børns, forældres og ansattes daglige nære kontakt i Børnehuset.
- At bevare et pædagogisk råderum for Børnehusets børn, forældre og ansatte.
- At arbejde bevidst med pædagogisk udvikling og personaleudvikling.
- At skabe en god og frugtbar dialog mellem forældre og ansatte om prioriteringer, muligheder og begrænsninger i børnenes liv.
- At introducere IT for børnene gennem de voksnes aktive tilvalg, der understøtter planlagt læring og aktivitet.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan



Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold.

Vi er en stor 0-5 års institution beliggende midt i byen tæt ved Nørreport og søerne i det skønne Nansensgade-kvarter. Her er gode fysiske rammer, en god legeplads og ideelt beliggende for ture ud af huset med tanke på oplevelser i nærmiljøet.

Vi har 72 vuggestuebørn og 106 børnehavebørn fordelt på 2 afdelinger, 4 etager og 11 børnegrupper. Afdelingerne fungerer som mindre enheder i huset. Vi værner om det nære i det store.

Alle børn i Børnehuset er "vores" børn. Men vi har organiseret os, så I som familie primært kender den stue I er knyttet til og den etage, som stuen ligger på. Som små institutioner i den store.

Vi har en fast struktur gennem dagen og alle stuer holder f.eks. morgensamling stuevis hver morgen, ligesom klare rammer og aftaler er nødvendige, når vi er så mange der skal fungere sammen i hverdagen. I dagligdagen fungerer stuerne selvstændigt, men samarbejder på etager og i afdelinger. Vi arbejder konstant på at højne det faglige niveau og fastholde et lavt sygefravær, og vægter derfor stabilitet og ansvarlighed højt.

Vi har et stort og dejligt produktionskøkken i kælderens, hvorfra der hver dag produceres mad til alle børnene.

Vi har også et udflyttersted, "Ryttergården" i Klampenborg, som bruges på skift af vores børnehavegrupper.

Vi holder til i Nansensgade, i den gamle skole fra 1870, hvor vi har gode fysiske forhold. Børnehuset har været daginstitution siden maj 1993.

De fleste af vores familier kommer fra nærområdet. Det er familier med et eller flere børn. Ofte kommer familier igen med yngre søskende.

Vi har også familier med et eller flere sprog, - tysk, engelsk, fransk, italiensk, svensk, finsk, spansk m.fl. Vi har således gode erfaringer med sprogstimulering af flere-sprogede børn og vi kommunikerer med forældrene på engelsk og der er tilbud om tolke-bistand ved samtaler.

Vores familier bor i etageejendomme. Børnene kender til at gå på trapper, og skal lære at færdes i trafikken, som en naturlig del af det, at bo i byen.

Børnene er velstimulerede og "sete" af deres forældre.

Børnene har brug for, at vi yder OMSORG og TRYGHED og skaber pædagogiske rammer for SAMVÆR MED ANDRE BØRN, hvor barnet kan udvikle sig alene og i relationen til de andre børn og voksne.

Pædagogisk grundlag



”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”



”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Den første tid i vuggestuen i Børnehuset Nansensgade

Vuggestuen er ofte barnets første tilhørssted uden for hjemmet. Derfor lægger vi i børnehuset stor vægt på, at denne tid er tryk og udviklende. I vuggestuen er relationsarbejdet vores kerneopgave og udgangspunktet for den pædagogiske praksis. For at skabe den gode relation, arbejder vi med omsorg og den nære tilknytning. Hverdagen i vuggestuen består af repetition og rutiner, som er med til at skabe genkendelighed, og dermed tryghed for barnet, hvilket professor Anne-grethe Ahrenkiel sætter fokus på, som en kerne i det pædagogiske arbejde.

Ifølge forsker Thomas Gitz-Johansen er det i vuggestuen essentielt at have fokus på det følelsesmæssige arbejde og den gode tilknytning. Når der er skabt en ”sikker base” i vuggestuen, kan barnet trygt udforske og undersøge verden, hvilket er noget vi bestræber os på i relationsarbejdet. Når en positiv følelsesmæssig relation er etableret mellem barn og voksen, skaber det mulighed for et sundt lærings- og udviklingsrum. Børne- og socialministeriet understreger, at opbygning af trygge tilknytningsrelationer mellem børn og voksne er den vigtigste pædagogiske opgave i dagtilbud, hvilket vi bestræber os på at efterleve i praksis. Som forældre er vi med til at understøtte dette arbejde, når jeres barn starter i vuggestuen. For at skabe den bedst mulige overgang fra hjem til vuggestue, er det vigtigt at samarbejdet er præget af en gensidig tillid og forståelse. Det kan vække stærke følelser hos såvel barn, som forældre, når der for første gang skal etableret relation til andre. Vi taler derfor også med forældre om, hvilke erfaringer I har med, når I starter og hvilke følelsesmæssige reaktioner der forventes at komme og hvordan dette kan håndteres. De gode relationer ser vi som forudsætning for al videre læring og relationsarbejdet er i fokus al den tid barnet går i institutionen.

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber



Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Dannelse

Grundlaget for at lære og blive dannet handler rigtig meget om de demokratiske værdier såsom: medbestemmelse, anerkendelse, rummelighed, empati og samarbejde. Og omformet til noget som vi ser i det lille vuggestue- eller børnehavebarn så kredser det om at give barnet følelsen af at:

- At kunne – jeg kan selv
- At ville – det vil jeg gerne være med til
- At vide – nysgerrighed
- At være – jeg er stor, eller jeg er din ven

Vi betragter barnet som et menneske, der har en værdi i sig selv og som vi skal hjælpe til at få værdier og kompetencer, så barnet kan handle selv og navigere rundt i det samfund vi har i dag. Det forudsætter at vi som personale løbende reflekterer over egen praksis og har for øje at vi ikke blot viderefører egne normer og værdier for opdragelse og familieliv, men fagligt reflekterer over det "professionelle" dannelsesideal.

I Børnehuset har personalet defineret følgende læringsbegreb;

Børn lærer og udvikler sig gennem leg og aktiviteter. Det sker når barnet søger efter viden, når barnet må løse et problem eller når barnet oplever at beherske en ny færdighed. Gennem følelser, sansninger, handlinger og samspillet med andre børn eller voksne, lærer og udvikler barnet sig.

I et børneperspektiv betyder det, at hvert barn skal være "set, læst og forstået" af de voksne og skal føle sig som et velkomment og nødvendigt medlem af gruppen.

Det er de voksnes opgave at vurdere, hvilke udfordringer og ansvar, ethvert barn bør have – og at skabe betingelserne for de små sejre i dagligdagen, som giver mod på livet – og udviklingen.

Samtidig er det vigtigt at fastholde børnenes "ret" til de små stød og problemer i livet, som giver barnet realistisk selv-indsigt og gode redskaber til at tackle modgang.

Omgangstonen skal være rar fra voksne til børn – stemningen skal være præget af, at de voksne har lyst til at være sammen med børnene – det er en betingelse for en god tone mellem børnene.

Personalet har en central rolle i forhold til børns trivsel, udvikling og læring. Det pædagogiske personale skal skabe trygge rammer som forudsætning for børns læring. De skal støtte, lede og udfordre den læring, som børnene er medskabere af.

Det er personalet, der planlægger og organiserer hverdagen.

Her har de 3 grundpositioner for øje;

- Gå foran barnet/ børnene, vise vejen, bestemme og føre an
- Gå ved siden af, være på niveau og udvikle i samspil med børnene
- Gå bag ved, lade børnene lede og være klar til at gribe og gribe ind

Et andet element af læringsbegrebet handler om kulturer. Dels den kultur der er i institutionen og den kultur som hvert enkelt barn og familie bringer med. Nogle gange er der ligheder mellem kulturen i familien og den der er i institutionen, andre gange er der forskelligheder. Læreprocessen for barnet er, at lære at navigere i de forskellige kulturer og se sig selv som del af begge/ flere.

Børnesyn og børnefællesskaber

Vi ser de enkelte børn og møder dem, hvor de er. Vi understøtter deres selvhjulpethed i både praktiske udfordringer, som tøj og omkring måltiden, og lyser på det den enkelte kan og inddrager det i relationer til de andre børn.

Vi ser også gruppen som helhed. Vi tilpasser pædagogisk praksis efter børnegruppen og har øje for den omskiftelighed der er i en gruppe og tilpasser dagligdagen derefter.

I vuggestuerne følger vi børnenes interesser og griber deres initiativer, når vi kan.

I børnehaverne har vi blik for børnedemokrati, som viser sig gennem samtaler, hvor vi fanger ideer og interesser og omsætter dem. Det hører med til en demokratisk dannelse også at kunne udholde, at det man selv drømmer om og finder vigtigt, kan afvises af fællesskabet. F.eks. en afstemning om, hvor dagens tur går hen.

Leg

I Børnehuset ser vi legen som barnets primære aktivitet. En stor del af børns vågne tid fra fødsel til skolestart går med at lege og drage erfaringer her af. Børn leger af lyst og legen har en selvstændig værdi. Legen skaber mening og det er børns måde at tilegne sig verden på.

Gennem legen og fællesskaber med de andre børn udvikler barnet alle sider af sin personlighed.

Legen kan ikke målrettes på udviklingen af specielle kompetencer, men udviklingen af forskellige kompetencer kan være sidegevinster ved legen.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23



Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vi arbejder med bevidsthed om, at læringsmiljøet dækker hele dagen. Vi forholder os til hele børnegruppen, små grupper i gruppen og de enkelte børn, og balancere dette gennem dage. Vi holder det løbende op mod vilkår og rammer for vores arbejde. Vi har faste rutiner gennem dagen, som danner afsæt for at arbejde med tydelige overgange, og tydelighed om de mulige rum for vokseninitierede og børneinitierede aktiviteter og leg.

Personalet sætter rammen for dagen gennem samarbejde og refleksioner over, hvordan børnegruppen får det bedst mulige læringsmiljø. Børnegrupperne er stuevis samlet til morgensamling og omkring måltidet. Ved voksenstyrede aktiviteter, leg og hverdagsrutiner er børnene inddelt i mindre grupper. Gruppe-inddelingen sker med afsæt i overvejelser om alder, køn, interesser, venskaber mv. F.eks. kan 2-3 børnehavebørn deltage i borddækningen og i vuggestuen et barn ad gangen. Børn kan på ugebasis være ”dagens hjælper”.

Genkendeligheden i hverdagen kommer fra de faste rutiner og aktiviteter vi har gennem dagen, f.eks. stuevis morgensamlinger, faste spisetidspunkter og fokus på og italesættelse af overgange gennem dagen.

Vi benytter os af huset forskellige fysiske rum og udnytter de muligheder det giver for at understøtte den ramme der er sat. Rummet som den 3. pædagog. Vi er opmærksomme på de voksnes placering i rummet, ude som inde.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25



Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vi har fokus på forældrepartnerskab.

Vi ser forældrene som nødvendige og legale interessenter i egne børn, og derfor også i Børnehusets liv. Vi ønsker dialog om, hvordan vi kan gøre det bedst mulige for børnene ud fra de vilkår vi er givet, de ansattes faglighed og forældrenes kendskab og erfaringer med eget barn. Et partnerskab mellem forældre og ansatte er en nødvendighed for, at sikre børnenes udvikling. Vi har blik for, hvad vi som personale kan arbejde med og hvad forældrene kan arbejde med hjemme.

Forældrene bidrager med gode rammer for børnenes læring. Det betyder at børnene har brug for ferie, påklædning der passer til dagligdagens aktiviteter og vejr, har gode vaner for søvn og møder i daginstitutionen raske og parate til at deltage i dagligdagen.

Københavns Kommunes værdier gælder for personalets omgangstone indbyrdes og over for forældrene.

Børnehusets gensidige forventninger til samarbejdet mellem ansatte og forældre er indskrevet i velkomstfolderne til forældrene.

I forældrerådet tages emner og opmærksomhedspunkter op, som personalet ønsker forældrenes opbakning til. Forældrerådet støtter herefter indsatserne over for de øvrige forældre.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26



Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Ud over arbejdet med de sociale relationer i den pædagogiske læreplan har vi fokus på børn i udsatte positioner.

Flere børn i de almene tilbud, har behov for særlig støtte eller bistand, og Københavns Kommune ønsker, at pædagoger blive bedre til og få bedre muligheder for at løfte denne opgave. Vi skal arbejde mod at styrke de understøttende og inkluderende indsatser i de almene tilbud, så andelen af børn og unge, der udskilles herfra til specialområdet, ikke øges.

Vi inddeler børnene i mindre grupper, - vi vælger for børnene, f.eks. legegrupper, - vi strammer rammerne ind, så de er overskuelige for barnet, eller vi giver barnet særlige privilegier. Alt i tæt samarbejde med forældrene. Vi tager afsæt i vores systematiske refleksioner (TOPI) og udarbejder handleplaner der følges op og vurderes – evt. søges råd internt i huset eller udefra. Vender udviklingen ikke og vi fortsat er bekymrede, drøfter vi med forældrene, hvad vi mener der kan være behov for. Evt at vi søger psykologbistand eller henviser til andre instanser.

Vi kontakter altid forældrene ved bekymring for at få afklaring på, om der skulle være evt. dårlig hørelse, dårligt syn etc. til grund for en anderledes adfærd. Evt. henvises børnene til læge, sundhedsplejen, talepædagogisk bistand i gennem PPR eller andet.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27



Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Vi har et forløb for de ældste børn i huset, på tværs af stuerne, som vi kalder Klubben. Børnene er i Klubben det sidste år af deres børnehavetid forud for skolestart, hvor vi arbejder på at ruste børnene til de nye udfordringer, som overgangen til skole er.

Klubben er for husets ældste børn og vi har valgt at definere dette ud fra fødselsår og ikke ud fra om børnene er skolesøgende.

Klubben afholdes i forløb af en uges varighed, placeret med to uger i efteråret og to uger i foråret. I klubben sammensætter vi grupper af børn fra de forskellige børnehavegrupper i huset, så de prøver nye og forskellige grupperinger.

Målet med klubben er at gøre børnene parate til de næste skridt i livet. Dette gør vi gennem målrettede aktiviteter tilrettelagt til netop denne aldersgruppe, hvor de får en forsmag på den type udfordringer, der venter dem.

Temaerne for Klubben er:

Efterår: Mig selv og min familie

Forår: Mig selv og omverdenen

Gennem de forskellige temaer kommer vi omkring alle læreplanstemaerne.

Klubben afslutter forløbene i foråret med en fest for alle klubbørnene, hvor vi festligholder afslutningen med faste overgangsritualer.

Som forældre får man også mulighed for at vænne sig til de kommende udfordringer. I klubberne er der faste mødetidspunkter og sted, og "skoletasken" skal være pakket og barnet skal selv være ansvarlig her for.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi benytter de lokale parker og legepladser, samt byens kulturelle tilbud som dukketeater og børnebiffen.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Et forskningsbaseret bud på at forstå tilgange til børneperspektiver er at inddele dem i følgende tre forskellige måder at tænke og praktisere børneperspektiver på:

- Et udefra perspektiv, hvor pædagoger benytter deres forhåndsviden og erfaringer til en generaliseret og kategoriseret forståelse af børnene.
- Et tilstræbt indefra perspektiv, hvor pædagoger forsøger at sætte sig ind i børnenes situation.
- Børns udtrykte oplevelser, holdninger og visioner, hvor pædagoger reelt spørger børnene, hvad de føler og mener.

(Hanne Warming, 2011)

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Under udarbejdelse.

De seks læreplanstemaer



”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”



Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Eksempler fra vuggestuen;

At vi taler om børnenes navne, søskende og forældre, Det understøttes med billeder. Gennem nysgerrighed erfarer børnene ligheder og forskelle.

At børnene på skift er "ugens hjælper", hvor de hjælper med at dække køkkenvogn. Herigennem får barnet oplevelse af at mestre opgaver, succesoplevelser og fornemmelse for sig selv og de andre.

Vi sætter ord på barnets reaktioner og handlinger, så barnet får bevidsthed om sig selv og det det mærker.

Eksempler fra børnehaven;

Børnene hjælper med borddækning, alene eller i grupper. Når børnene oplever at mestre og bidrage til fællesskabet, styrker det barnets oplevelse af at være betydningsfuld og nuancere deres selvopfattelse og selvbillede.

I både den voksenstyrede og den børneinitierede leg, øver børnene forhandling, kommunikation, konflikthåndtering og håndtering af nederlag og succeser.

Vi italesætter og rummer ligheder og forskelligheder, og støtter børnene i at nuancere egne opfat-
telser, f.eks. samtaler om "drengefarver" og "pigefarver".

Børneperspektivet

Forældrepartnerskab

Som forældre kan du understøtte dit barns udvikling ved at lære det om de mange facetter i livet, som at komme først i køen og nogle gange sidst, - at kende følelsen af, at få et "ja" og et "nej" og af ikke at få lyster og ønsker opfyldt.

I kan skabe rammer for, at børnene lærer at hjælpe sig selv med tøj, være med til at dække bord og rydde af, rydde op efter sig, selv at bære tasken, så de lærer at tage vare på sig selv m.v.

Børn ved hvad de har lyst til, men ikke nødvendigvis hvad de har brug for og det er de voksne, både pædagoger og forældres ansvar, at vurdere og handle herefter.

Social udvikling



”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vores læringsmiljø understøtter børnenes sociale udvikling i vuggestuen;

Børnene deltager i morgensamling ved at være med til at vælge sange. Vi tæller hvor mange vi er og taler om hvem der er tilstede og hvem der mangler.

Børnene opdeles i mindre grupper, da små børnegrupper giver gode betingelser for ro og fordybelse.

Børnene øver at vente på tur, holde sig tilbage, regulere følelser, så de kan give plads til andre. Vi øver at skiftes, bytte og dele, f.eks. gennem lege med bolde og i samværet om legetøjet.

I børnehaven;

Vi tager afsæt i en bevidsthed om demokratisk dannelse, når børnene er med til at vælge hvilket rim der f.eks. skal fremsiges til en fællessamling.

Børnene deles op i mindre grupper, hvor mulighed for fordybelse og tilpasning af den pædagogiske praksis til den enkelte og den mindre gruppe, er muligt.

I børnenes leg understøtter vi dem i at afprøve forskellige roller og positioner og udfordre dem til at være i nye konstellationer. Det kan give nye venskaber.

Når børnene er uvenner hjælper vi dem til dels at få ord på og søge en gensidig forståelse.

Vores rutiner i både vuggestue og børnehaven understøtter sproget gennem gentagelser.

Børneperspektivet

Forældrepartnerskab:

Som forældre kan du understøtte dit barns udvikling af sociale kompetencer ved at muliggøre legeaftaler og venskaber, øve det at vente på tur og taletid, dele med andre, at tænke dit barn ind i en sammenhæng med andre børn.

Kommunikation og sprog



”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I vores arbejde med sprog tager vi afsæt i [Sprogpakken](#).

I vuggestuen understøtter vi børnenes sproglige udvikling ved at sætte ord på følelser, handlinger og det vi oplever. Vi læser og synger.

Vi leger med sproget gennem rim, remser, sanglege og kobler sprog og bevægelser.

Vi arbejder med gentagelser af ord, der knytter sig til handlinger og invitere til sprog interaktioner mellem børnene, - “ Mælk, - du vil have mere mælk. Her får du mælk i din kop”.

Eksempler fra børnehaven kunne være samlingen og under måltidet, hvor vi har fokus på sproglig stimulering, f.eks. forholdsord og matematisk opmærksomhed. “ Kan du sætte din kop foran din tallerken. Har du både en kop, en tallerken og kniv og gaffel ved din plads?”. Vi taler om kroppen, tal og bogstaver og leger med sammensatte ord, “- brandmand, - hvad er en brand og hvad er en mand? Hvad er en brandmand?”

I børnenes egne lege opfordrer vi dem til at bruge sproget til forhandlinger og konfliktløsning, og til at bede om hjælp.

Børneperspektivet

Forældrepartnerskab:

Sproget indgår som ét af vores vigtigste midler til al udvikling

Som forældre understøtter du dit barns sproglige udvikling ved at synge, læse historie, øve samtale og italesætte de oplevelser I har sammen. I kan finde inspiration her; [Sprogpakken](#)

Krop, sanser og bevægelse



”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I vuggestuen understøtter vi dette arbejde;

Ved at have fokus på børnenes selvhjulpethed, når de f.eks. selv skal tage tøj af og på, og øve at vaske hænder og sidde på toilet. De lære at spise og drikke selv.

Vores øvrige rum inviterer til fysisk udfoldelse. Det er både børneinitierede og vokseninitierede, f.eks. rytmikforløb. Vi indretter vores rum, så alle børn oplever, at de kan følge med i forhold til bevægelsesniveau.

På f.eks. legepladsen møder børnene forskellige teksturer og underlag. De mærker kulde og varme, sand, vand og småsten. Indenfor kan vi massere børnenes fødder, lave fodbad og mærke bobler.

Vi er opmærksomme på at have fysiske kontakt, - vi tumler, vi aner, vi kilder og krammer.

I børnehaven benytter vi vores forskellige rum, f.eks. sanserum og gymnastiksalen, hvor børnene kan bruge deres kroppe og mærke de kropslige reaktioner, f.eks. ved forhindringsbaner og sansekasse.

Børnene udfordres og erfarer ude som inde. I skoven og på stranden på Ryttergården, og på legepladsen, hvor de om sommeren skal have bare tær, så de kan mærke forskellige underlag,

Vi har værkstedsaktiviteter, hvor børnene arbejder med finmotorik. Kropsbevidsthed, erfaring og viden styrkes gennem selvhjulpenhed, f.eks når jakken skal lynes og bukserne trækkes op om numsen.

Børneperspektivet?

Forældrepartnerskab

Som forældre kan du understøtte dit barns motoriske udvikling i hverdagen ved at lade barnet gå selv så ofte som muligt, tage trapperne i Børnehuset og lade barnet være deltagende omkring af- og påklædning og daglige gøremål. I kan opsøge legepladser og opholde jer i naturen, cykle, gynge og svømme.

I 2016 er Sundhedsstyrelsen kommet med anbefalinger til fysiske aktivitet for børn under 1 år og børn mellem 1-4 år. I kan læse mere her: [Sundhedsstyrelsens anbefalinger til fysisk aktivitet](#)

Natur, udeliv og science



”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi prioriterer udelivet højt og tilstræber at være ude hver dag. Det giver mulighed for at lære om natur og naturfænomener i byen og ved skov og strand.

Vi har fokus på miljøet. Det gælder f.eks. ”forbrug” af vand, el, /affaldssortering/emballage, støj.

Det understøtter vi ved?

I vuggestuen tænker vi miljøbevidsthed ind, når børnene lære, at der er forskellige skraldespande til forskelligt affald, f.eks. en til bleer og en anden til papirshåndklæder.

Vi er ude i al slags vejr og vi taler om årstidernes skiften, og tager elementer fra naturen med ind til leg og undersøgelse.

Vi lader børnene selv hælde vand op, så de kan lære at bedømme mængde og fylde.

Vores børnehavegrupper tager på skift afsted til vores udflyttersted, hvor vi tilbringer meget tid udenfor. Vi kommer både til skov og strand og har periodevis temaer om årstider, skraldeprojekt, genbrug og bæredygtighed.

Vi involverer også køkkenet og laver projekter som f.eks. at plante kartofler, høste dem, spise dem eller lave kartoffeltryk.

I vores arbejde med science knytter det sig ofte til matematisk, sproglig opmærksomhed.

Børneperspektivet

Forældrepartnerskab:

Dette indgår som en naturlig del af vores arbejde med udeliv, kropsbevidsthed og sprog.

Som forældre kan du understøtte udviklingen af dit barns natur-kompetencer ved at gøre brug af den natur der er hvor I bor, passe på den og færdes i den, kende skoven og stranden, introducere barnet til svømning og cykling, samt deltage i dannelse af miljøbevidsthed hos børnene.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”



Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Måltidet fylder meget i vores pædagogiske praksis. Vi arbejder med normer for det at spise sammen, smage på maden, lære at håndtere bestik og service, at skabe hygge om måltidet, hvor samtalen kan få plads.

Vi værner om traditioner og ritualer, så som fødselsdagsfejring, jul og fællessamling i gymnastiksalen.

Gennem snak om børnenes familier ud fra billeder, får børnene en bevidsthed om forskellige kulturelle baggrunde og familieformer.

Vi understøtter en mangfoldig kønsopfattelse og giver mulighed for at udforske køn og kønsroller gennem bl.a. leg og aktiviteter. Vi skaber rum for udvikling af venskaber og sociale relationer også på tværs af køn og alder.

Vi oplever, at børn har en naturlig åbenhed og interesse for eget såvel som det modsatte køn.

I praksis kan det ses ved;

At børnene ofte selv vælger deres legekammerater, andre gange sættes de sammen i par og grupper ud fra alder og kompetencer. Ingen af vores rutiner i hverdagen er knyttet til køn.

Vi i talesætter kønnenes lige muligheder og er opmærksomme på ikke ureflekterede, at viderebringe traditionelle kønsopfattelser.

Vi har ikke drengefarver og pigefarver, - vi taler med børnene om hvilke farver, tøj m.v. de godt kan lide og at vi kan lide noget forskelligt.

Alt vores legetøj tilbydes alle børn (biler, dukker og udklædningstøj m.v.).

Vi udnytter børnenes kulturelle tilbud, som bibliotek, cinematek og byens legepladser.

Børneperspektivet

Forældrepartnerskab

Som forældre kan du tydeliggøre de værdier der er i Jeres familie, f.eks måder I er sammen på, måden I taler sammen og med andre på, og måden I handler over for andre på.

Barnets forståelse for både det der adskiller og det der er fælles for de kulturer, som henholdsvis familien og Børnehuset repræsenterer, giver det erfaringer med at være tolerant og have forståelse for forskelligheder. Lære at træde til side, sætte egne normer i parentes, undre sig og være nysgerrig. Det kan I som forældre støtte barnet i at lære, ved at bakke op om Børnehuset normer for samvær.

Evalueringskultur



”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Vi benytter "Tidlig opsporing" på alle børn to gange årligt. Metoden understøtter personalets faglige refleksioner og sikre, at vi når omkring alle børn.

Sociogram og SMTTE-modellen er tillige anvendte metoder.

I personalegruppen benytter vi forskellige former for refleksion og sparring, - enkeltvis eller i grupper, som metode til faglig kompetenceudvikling.

Personalet vurderer hvilke børn der har behov for sprogvurdering omkring børnehavestart. Det er børnehushets sprogansvarlige pædagog der foretager sprogvurderingerne

Ved overgangen til skole benytter vi Københavns Kommunes model til skriftlig videnoverdragelse. Derud over laves der iagttagelser, hvor det findes relevant, ofte I forbindelse med udarbejdelse af handleplaner.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

>Skriv her.<

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud



Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.



Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.



Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.



Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluering af pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud



[Pædagogisk læreplan](#)

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC